

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1884. Första Kammaren. N:o 9.

Fredagen den 22 Februari.

Justerades protokollet för den 15 i denna månad.

Upplästes och godkändes Lag-Utskottets förslag till Riksdagens skrivelser till Konungen:

N:o 1, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående rätt till betalning i visst fall för borgade varor;

N:o 2, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående kungörande af tiden för allmänna tingssammanträden i vissa domsagor samt för avslutande af ting;

N:o 3, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående förändrade bestämmelser om prestexamen; samt

N:o 4, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående förändrad lydelse af 3, 58, 69, 88 och 89 §§ i Kongl. Maj:ts förnyade nådiga stadga om skiftesverket i riket den 9 November 1866.

Upplästes ett inlemnadt läkarebetyg af följande lydelse:

Att Ledamoten af Riksdagens Första Kammare Herr *B. Rääf* är af sjukdom hindrad att inställa sig vid Riksdagens förhandlingar, intygar.

Stockholm den 22 Februari 1884.

Hans Strandberg,
Distriksläkare.

Anmälades och bordlades

Stats-Utskottets utlåtanden:

N:o 12 a, angående regleringen af utgifterna under riksstatens sjette hufvudtitel;

N:o 19, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående försäljning af kronolägenheten Låstads qvarnstensbrott i Bergs socken och Vadsbo härad af Skaraborgs län; samt

Första Kammarens Prot. 1884. N:o 9.

N:o 20, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående försäljning af indragna militiebostället Tureholm eller Haapakylä N:o 13 i Norrbottens län; äfvensom

Lag-Utskottets utlåtande N:o 21, i anledning af väckt motion om upphäfvande af stadgandena i § 7 af förordningen den 21 December 1857, om egors fredande emot skada af annans hemdjur samt om stängselskyldighet.

Föredrogos, men bordlades å nyo på flere ledamöters begäran Första Kammarens Tillfälliga Utskotts den 20 innevarande Februari bordlagda betänkande N:o 2 och utlåtande N:o 3.

*Förslag till lag
ang. bankaktie-
bolag m. m.*

Herr Wallenberg erhöll på begäran ordet och yttrade: Då jag i behörig tid och ordning väckt motion om stiftandet af en »lag angående bankaktiebolag och kreditaktiebolag» och icke har för afsigt att göra något nytt förslag i ämnet, så torde det tillåtas att såsom ytterligare motivering till sagde motion få här uppläsa en parallel mellan mitt lagförslag och motsvarande bestämmelser uti Bankkomiténs förslag till »lag angående bankbolag». Jag har upprättat denna parallel för att visa, att jag icke förbisett någon hit hörande bestämmelse, som blifvit föreslagen i Bankkomiténs lagförslag, och för att gifva Lag-Utskottet tillfälle att bedöma, huruvida mitt lagförslag, jemfördt med Bankkomiténs, må kunna anses motsvara ändamålet, som är att bringa sådan bankverksamhet, som bedrifves utan utgifvandet af egna bank-sedlar, i *system*.

Härpå uppläste Herr Wallenberg den upprättade parallelen, hvilken lydde sålunda:

Parallel emellan A. O. Wallenbergs motion N:o 22 i Första Kammaren och motsvarande bestämmelser i Bankkomiténs förslag till "lag angående bankbolag".

**Lag angående bankaktiebolag och
kreditaktiebolag.**

Lag angående bankbolag.

§ 1.

Med bankaktiebolag menas i denna lag en sådan bankinrättning, som ej må drifva handel med annat än penningar, räntebärande skuldförbindelser, vexlar, guld och silver.

(Motsvarande bestämmelse saknas.)

Kreditaktiebolag eger derjemte en vidsträcktare befogenhet, nemligen att förutom vanlig bankrörelse kunna deltaga uti industriella företag och anläggningar af alla slag samt köpa och sälja aktiebref.

*Förslag till lag
ang. bankaktie-
bolag m. m.
(Forts.)*

§ 2.

Uti denna lag omförmälda bestämmelser för aktiebolags rörelse gälle lika för bankaktiebolag och kreditaktiebolag, utom der särskildt omförmäles, att bestämmelsen afser endast ettdera af dessa slags kreditanstalter.

(Motsvarande bestämmelse saknas.)

§ 3.

Grundfond för bankaktiebolag må ej understiga en million kronor och för kreditaktiebolag ej understiga två millioner kronor. Högsta beloppet, hvartill grundfond må uppgå, bestämmes af Konungen i hvarje särskildt fall.

6 §.

Bankbolags grundfond skall af de solidariske bolagsmännen insättas och utgöra minst etthundratusen kronor.

§ 4.

Grundfonden skall i aktier å lika belopp fördelas. Aktiebref skall ställas till viss man, och må ej utfärdas förr än beloppet, hvarå aktiebref lyder, blifvit till fullo inbetaldt.

17 §.

Grundfonden skall i lika lotter fördelas. Lottbref skall ställas på viss person, och må ej utfärdas förr än grundfonden blifvit till fullo inbetald.

§ 5.

Den eller de, som önska stifta aktiebolag i ändamål att drifva penningrörelse, utan rätt att utgifva egna banksedlar, men medelst tecknad och i behörig ordning inbetald grundfond, skola i den dertill utfärdade inbjudningen uppgifva:

a) Om inbjudningen afser bildandet af bankaktiebolag eller kreditaktiebolag;

b) Beloppet af grundfonden och den ordning, i hvilken aktieinbe-

1 §.

De som vilja ingå bolag i ändamål att genom vald styrelse drifva bankrörelse skola begära Konungens stadfästelse af bolagets ordning och dervid styrka, att det belopp, hvartill enligt bolagsordningen grundfonden minst skall uppgå, blifvit tecknad samt att bolagsmännens antal ej understiger det som för bankbolags bildande i denna lag är föreskrifvet.

*Förslag till lag
ang. bankaktie-
bolag m. m.
(Forts.)*

talningarne skola fullgöras, hvarvid alltid skall föreskrifvas, att hela det tecknade aktiebeloppet skall inbetalas inom tolf månader, räknade från den dag Konungen beviljat stadfästelse å bolagsordningen;

c) Att aktieegarnes antal ej må vara mindre än trettio, och skola de vara svenske medborgare;

d) Att blifvande bolagsordning skall, sedan teckningen blifvit fullbordad, antagas å konstituerande bolagsstämma och varda affattad i öfverensstämmelse med denna lag;

e) Att å aktiebolagets vägnar den vid konstituerande bolagsstämman valda styrelsen skall hos Konungen söka stadfästelse å den antagna bolagsordningen.

I behörig ordning affattad inbjudning och teckningslista ega lagavitsord såsom annat skriftligt aftal, och gälle detta äfven om flera lika lydande exemplar af dem blifvit utfärdade.

§ 6.

Finner Konungen, efter pröfning, aktiebolagets ändamål nyttigt och det ingifna förslaget till bolagsordning öfverensstämmande med denna lag samt lag och författningar i öfrigt, samt aktieteckningen motsvarar det i denna lag bestämda minsta belopp för grundfonden, stadfäste Konungen bolagsordning och bevilje oktroj för en tid af högst tjugu år och derutöfver intill slutet af då löpande kalenderår.

Önskar aktiebolaget förlängning af oktrojen, göre ansökan derom minst aderton månader, innan den löpande oktrojen tilländagår.

§ 7.

Aktieegare i aktiebolag, om hvilka denna lag handlar, skola icke

4 §.

I bolagsordningen skall angifvas den benämning, hvarunder bankbolaget drifver sin rörelse; och skall benämningen utmärka bolagets egenkap af bank.

5 §.

Delegarne i bankbolag skola vara svenske medborgare och till antalet minst trettio.

15 §.

Af grundfonden skola inbetalas minst tjugu procent innan bankbolag öppnar sin rörelse, ytterligare minst tjugu procent inom tre månader och återstoden inom ett år från öppnandet af bolagets rörelse.

1 § (sista stycket).

Stadfästes bolagsordningen, meddelar Konungen tillåtelse till bankrörelsens drifvande under en tid af högst tjugu år och derutöfver intill slutet af då löpande kalenderår.

7 och 8 §§.

Utöfver den andel i grundfonden, hvilken enligt den i 13 § om-

vara förbundna till ansvar för bolagets skulder med större belopp, än en hvar af dem uti bolagets grundfond insatt eller åtagit sig att inbetala, derest de icke till vidare betalningsansvarighet sig särskildt skriftligen utfäst, eller enligt denna lag vidsträcktare ansvarighet kan komma att en eller annan aktieegare åläggas.

§ 8.

Aktieegare vare berättigad att genom öfverlåtelsekontrakt till annan svensk, som är i åtnjutande af medborgerligt förtroende, öfverlåta eganderätt till aktie; skolande likväl anmälan derom af den nye egaren göras hos styrelsen, som på aktiebrevet låte anteckna öfverlåtelsen. Aktiebref må ej in blanco öfverlåtas.

§ 9.

Registerbok skall föras öfver samtliga aktieegarne, hvilken jemväl skall innehålla det antal aktier en hvar innehar.

I denna registerbok skola alla anmälda förändringar i eganderätten till aktier genast antecknas.

En hvar, som sådant önskar, stånde fritt att af denna förteckning taga kännedom.

förmälda registerbok belöper å solidarisk bolagsman, ansvare han för bolagets samtliga förbindelser, i bankbolag som bildats med grundfond uppgående till minst en milion kronor med lika belopp som hans andel i grundfonden.

*Förslag till lag
ang. bankaktie-
bolag, m. m.
(Forts.)*

9 och 10 §§.

Solidarisk bolagsman eller hans sterbhusdelegare vare ej berättigad att under oktrojtiden från bolaget afgå eller någon af sina lotter å annan person öfverlåta, med mindre bolaget dertill samtyckt. Begäran derom skall anmälas skriftligen hos bolagets styrelse och pröfvas å den ordinarie bolagsstämma, som hålles under nästföljande räkenskapsår.

Bolaget må dock ega att å bolagsstämma åt styrelsen uppdraga att godkänna öfverlåtelse af lotter i bolaget. Ej må öfverlåtelse anses vara af styrelsen godkänd, derest icke minst tre fjerdedelar af dess vid sammanträdet närvarande ledamöter biträdt beslutet derom. Ledamot af styrelsen ege ej utan bolagsstämmas samtycke öfverlåta någon af de lotter som af honom innehades, då han sist i styrelsen invaldes.

13 §.

I banken skall finnas en särskild bok, i hvilken samtliga såväl solidariske bolagsmän som kommanditlotteegare skola iure registreras tillika med anteckning om de lotter en hvar innehar.

I registerboken skola alla i behörig ordning godkända förändringar i eganderätten till lotter genast antecknas. Ej må någon

*Förslag till lag
ang. bankaktie-
bolag m. m.
(Forts.)*

§ 10.

Bolagsordningen skall innefatta bestämmelser i följande hufvudsakliga hänseenden:

a) Om aktiebolagets ändamål afser att drifva rörelse såsom bankaktiebolag eller såsom kreditaktiebolag;

b) Om den firma, hvarunder aktiebolaget skall drifva sin rörelse; börande i aktiebolagets benämning ingå antingen »bankaktiebolag» eller »kreditaktiebolag»;

c) Om grundfondens belopp;

d) Om tiden för den årliga ordinarie bolagsstämman och om villkoren för sammankallande af extra bolagsstämma;

e) Om grunderna för rösträtts utöfvande vid bolagsstämma;

f) Om antalet af styrelsens ledamöter, hvilka vid hufvudkontor böra vara minst sju;

g) Om antalet revisorer och om tiden för revisionen, som årligen bör förrättas;

h) Om de hufvudsakligaste rörelsegrenar, aktiebolaget afser att drifva;

i) Om bildandet af en reservfond, hvarvid iakttages, att minst fem procent af den årliga nettobehållningen dertill skola öfverföras, intilldess reservfonden uppgår till ett belopp motsvarande tjugu procent af grundfonden, hvarefter ankomme på bolagsstämma, om vidare afsättning till reservfonden

uppbära vinstutdelning å lott, för hvilken han ej är i registerboken införd såsom egare.

En hvar som sådant önskar stående fritt att, å de tider banken hålles för allmänheten öppen, af registerboken taga kännedom äfvensom att, mot afgift, erhålla till rättigheten af vederbörande tjänsteman bestyrkt utdrag derur.

65 §.

Bolagsordning för bankbolag skall innefatta lärmare bestämmelser angående:

a) Grundfondens belopp;

b) Huruvida kommanditlott-egare inrymmas i bolaget samt, derest det medgifves, villkoren därför och den andel i årliga vinsten, som skall dem tillkomma;

c) Reservfonden och den del af årliga vinsten, som skall till reservfonden öfverföras;

d) Bankens rörelsegrenar och villkoren därför;

e) Antalet af styrelsens ledamöter och suppleanter för dem samt tiden för deras befattningar;

f) Tiden för ordinarie bolagsstämma och villkoren för sammankallande af extra bolagsstämma;

g) Rösträttighet vid bolagsstämma;

h) Antalet revisorer och tiden för revisionen;

i) Den ordning, i hvilken bolaget må besluta att före oktrojtids utgång sig upplösa; samt

k) Sättet för vinnande af ändring i bolagsordningen.

20 §.

Af bankbolags behållna årliga vinst skola minst tio procent afsättas för bildande af en reservfond. Sedan reservfonden uppgått till minst tjugu procent af bolagets

skall ske eller icke. Skulle reservfonden genom inträffade förluster åter nedgå under förberörda tjugu procent af grundfonden, skall afsättning till reservfonden ånyo i föreskrifven ordning vidtaga;

k) Om sättet för vinnande af ändring i bolagsordningen.

grundfond, må vidare afsättning till reservfonden kunna upphöra; nedgår den under detta belopp, skall afsättning dertill ånyo vidtaga.

*Förslag till lag
ang. bankaktie-
bolag m. m.
(Forts.)*

21 §.

Bankbolag må ej drifva handel med annat än guld och silfver, in- och utrikes växlar samt räntebärande papper.

50 §.

Ordinarie bolagsstämma skall minst en gång årligen hållas.

§ 11.

Mom. 1. Insatt grundfond må ej genom utdelning till aktieegarne minskas så länge rörelsen fortfar.

Mom. 2. Styrelseledamot eller annan aktieegare, som i något häremot stridande beslut deltagit, vare i händelse af brist hos aktiebolaget skyldig ansvara, en för alla och alla för en, för återbärande af hvad för mycket blifvit utdeladt. Har styrelsen i annan måtto öfverträdt den af Konungen stadfästade bolagsordningen, vare de ledamöter, som i beslutit deltagit, skyldiga ersätta all den genom sådan öfverträdelse uppkommande skada, en för alla och alla för en.

18 §.

Så länge bankrörelsen fortfar, må ej inbetald grundfond minskas genom utdelning eller annan återbetalning till lottegarne.

53 §.

Öfverträda styrelseledamöter eller andra bolagsmän denna lag eller bolagets ordning, vare de skyldige att ersätta all genom sådan öfverträdelse uppkommen skada, en för alla och alla för en.

57 §.

Har, under det bankbolag fortsätter sin rörelse, utdelning blifvit beslutad och verkställd, ändock att, enligt senast upprättade bokslut, tillgång dertill icke finnes utan minskande af bolagets grundfond eller reservfond, vare, i händelse af bolagets oförmåga att fullgöra sina förbindelser, de bolagsmän, som sådan utdelning uppburit, skyldige att densamma återbära; och ansvarare derjemte de bolagsmän, som i beslutet deltagit, en för alla och alla för en, för den brist som vid återbäringen kan uppkomma.

Förslag till lag
ang. bankaktie-
bolag m. m.
(Forts.)

§ 12.

Utaf grundfonden skall styrelsen förvandla minst trettio procent till grundfondshypotek; detta skall bestå af fullgoda räntebärande obligationer eller skuldebref intecknade i jordegendom å landet inom hälften af senast fastställda taxeringsvärde eller uti stadsfastighet inom hälften antingen af brandförsäkringsvärdet eller af sist fastställda taxeringsvärdet; börande likväl alltid byggnad i stad, för att inteckning deri må såsom grundfondshypotek antagas, vara brandförsäkrad uti någon med vederbörligen stadfästadt reglemente försedd brandförsäkringsinrättning inom riket.

(Motsvarande bestämmelse saknas.)

§ 13.

Grundfondshypoteken pröfvas af styrelsen jemte Konungens Befallningshafvande eller den han i sitt ställe dertill förordnar samt godkännas, när de finnas vara af den beskaffenhet förestående paragraf omförmäler och i öfrigt anses innefatta full säkerhet.

(Motsvarande bestämmelse saknas.)

Vid utbyte af något grundfondshypotek förfares på enahanda sätt som vid den första pröfningen.

Grundfondshypoteken skola i säkert förvar, som af Konungens Befallningshafvande godkännes, nedläggas i kassakista försedd med särskilda lås, till hvilka styrelsen och ett af Konungens Befallningshafvande utsedt allmänt ombud hafva hvar sin nyckel.

§ 14.

42 §.

Aktieegarne skola vid bolagsstämma inom sig utse en styrelse,

De solidariske bolagsmännen skola inom sig utse en styrelse,

hvilken eger att, enligt för aktiebolaget stadfästad bolagsordning och den instruktion, som af bolagsstämman utfärdas, samt under sådan kontroll af offentlig myndighet, som i denna lag stadgas, bolagets tillhörigheter förvalta och rörelsen drifva.

Styrelsen eger att, å aktiebolagets vägnar, genom någon dess styrelseledamot, eller i aktiebolagets tjänst antagen ombudsman eller annan för tillfället behörigen befullmäktigad person, för aktiebolaget i alla detsamma rörande mål lagligen tala och svara.

Aktieegare, som till styrelseledamot blifvit utsedd, skall för den tid han i styrelsen kvarstår deponera så stort antal af sina egande aktiebref, att å dem minst ett tusen kronor blifvit inbetalda. Detta depositum inlägges i samma förvaringsrum, der grundfondshypoteket är nedlagdt.

Ledamot af styrelsen kan från sin befattning skiljas förr än hans mandat utlöper genom i behörig ordning fattadt bolagsstämmobeslut.

Afgående styrelseledamot förblifver ansvarig för de åtgärder, i hvilka han deltagit, till dess, efter i vanlig ordning skeende revision, ordinarie bolagsstämma beviljat décharge.

Namnen på styrelsens ledamöter, hvilka ega att å aktiebolagets vägnar underskrifva dess förbindelser, skola efter hvarje ordinarie bolagsstämma, äfvensom då eljest någon ändring i dessa afseenden inträffar, anmälas hos Konungens Befallningshafvande och kungöras i allmänna tidningarna.

Alla skriftliga afhandlingar, som styrelsen för aktiebolaget ingår, skola undertecknas å aktiebolagets vägnar medelst utsättande af dess antagna firma, vid äfven-

hvilken eger att, under det ansvar och den kontroll af offentlig myndighet som i denna lag stadgas, banken förvalta samt att i alla mål för bolaget lagligen tala och svara.

Styrelsens ledamöter skola vara minst fem.

Förslag till lag ang. bankaktiebolag m. m.
(Forts.)

43 §.

För att kunna väljas till ledamot af styrelsen eller till suppleant för styrelseledamot skall bolagsman i bankens registerbok vara antecknad såsom innehafvare af lotter till belopp af minst fem tusen kronor.

44 §.

Uppgift på styrelsens ledamöter samt på dem, hvilka ega att underskrifva bankbolagets förbindelser, skall, så ofta förändring deri inträffar, så ock efter hvarje ordinarie bolagsstämma, lemnas till Konungens Befallningshafvande och införas i allmänna tidningarna.

46 §.

Alla skriftliga afhandlingar, som styrelsen för bolaget ingår, skola underskrifvas å bolagets vägnar och med utsättande af dess antagna benämning, vid äfventyr att eljest styrelsens ledamöter, som afhandlingen underskrifvit, skola för fullgörande af bolagets derpå grundade förbindelse ansvara såsom för egen skuld, en för alla och alla för en.

48 §.

Ledamot af styrelsen kan från sin befattning skiljas genom i behörig ordning fattadt bolagsstämmobeslut.

*Förslag till lag
ang. bankaktie-
bolag m. m.
(Forts.)*

tyr att eljest den eller de af styrelsens ledamöter, som afhandlingen underskrifvit, skola för fullgörande af aktiebolagets derpå grundade förbindelse ansvara såsom för egen skuld, en för alla och alla för en.

§ 15.

Styrelsen åligger:

att när så äskas hålla aktiebolagets räkenskaper och öfriga handlingar tillgängliga för Konungens Befallningshafvande eller dess ombud samt för den särskilda undersökning, Chefen för Kongl. Finansdepartementet kan finna lämpligt låta anställa;

att efter hvarje månads slut i närvaro af Konungens Befallningshafvande eller dess ombud, enligt formulär som från Kongl. Finansdepartementet meddelas, upprätta och derefter utan dröjsmål dit insända en öfersigt af aktiebolagets ställning jemte uppgift om upp- och utlåningsräntornas samt diskonto, som under den tid öfersigten omfattar varit af aktiebolaget tillämpade;

att jemväl i öfrigt meddela Chefen för Kongl. Finansdepartementet alla de upplysningar rörande aktiebolagets verksamhet, som af honom äskas;

att, så snart ändring i upp- eller utlåningsräntorna eller diskonto beslutes, genast kungöra det i allmänna tidningarna;

att efter verkställd revision till Kongl. Finansdepartementet insända revisionsberättelsen äfvensom att låta införa densamma i allmänna tidningarna;

att efter hvarje kalenderårs slut låta upprätta fullständigt bokslut öfver aktiebolagets ställning;

att ställa sig till noggrann ef-

49 §.

Afgående styrelseledamot förblifver ansvarig för de åtgärder, i hvilka han deltagit, till dess, efter i vanlig ordning skeende revision, ordinarie bolagsstämma beviljar ansvarsfrihet.

45 §.

Styrelsen åligger:

att ställa sig till noggrann efterrättelse denna lag, den för bankbolaget fastställda bolagsordning samt den af bolaget för styrelsen utfärdade instruktion;

att när som helst hålla bankens räkenskaper och handlingar tillgängliga för Konungens Befallningshafvande eller dess ombud samt för den särskilda undersökning, Konungen eller chefen för Finansdepartementet kan finna för godt att låta anställa;

att genast efter hvarje månads slut i närvaro af Konungens Befallningshafvande eller dess ombud, enligt formulär, som från Finansdepartementet meddelas, upprätta en öfersigt, utvisande bankens tillgångar och skulder, och att derefter ofördröjligen till nämnda departement insända denna öfersigt;

att jemväl i öfrigt meddela chefen för Finansdepartementet alla de upplysningar rörande banken, som af honom äskas;

att vid hvarje kalenderårs slut låta upprätta fullständigt bokslut öfver bolagets ställning;

att, efter verkställd revision, till Finansdepartementet insända revisionsberättelsen och låta införa densamma i allmänna tidningarna, samt

att, der styrelsen under löpande räkenskapsår finner anledning till antagande, att bankbolaget gjort sådana förluster, att re-

terrättelse hvad denna lag bjuder samt för aktiebolaget fastställd bolagsordning föreskrifver. Sker afvikelse härutinnan, och varder ej det anmärkta förhållandet inom en månad rättadt, ankomme på Konungen att i svårare fall förklara aktiebolaget hafva förverkat sin oktroj.

servfonden och tio procent af grundfonden förlorats, ofördröjligen låta upprätta bokslut och kalla revisorerna att granska bokslutet.

*Förslag till lag
ang. bankaktie-
bolag m. m.
(Forts.)*

47 §.

Sker afvikelse från denna lag eller från bolagets ordning, och varder ej den anmärkta afvikelsen inom en månad rättad ankommer på Konungen att förklara bolaget hafva förverkat rättigheten att bankrörelse drifva.

§ 16.

Enskildas förhållande till aktiebolaget må ej af någon för allmänheten yppas.

61 §.

Enskildes förhållanden till bankbolag må ej för allmänheten yppas.

§ 17.

Till Kongl. Finansdepartementet skall insändas anmälan om beslut, så väl när aktiebolagets rörelse börjas, som när dess verksamhet upphör; och skola dylika beslut tillkännagifvas genom allmänna tidningarna.

62 §.

Genom kungörelse i allmänna tidningarna skall tillkännagifvas, när bankbolag börjar eller slutar sin rörelse, och skall underrättelse om dagen, då sådant sker, till Finansdepartementet insändas.

§ 18.

Förr än aktiebolaget träder i verksamhet, skall inför Konungens Befallningshafvande styrkas:

Mom. 1. a) att inför Rådstufvurätten i den stad, der aktiebolagets hufvudkontor är beläget, blifvit i hufvudskrift förevisade och uti inteckningsprotokollet intagna så väl den af Konungen för aktiebolaget utfärdade tillståndsresolution som ock stadfästad bolagsordning, samt att rätten, på aktiebolagets bekostnad, låtit i allmänna tidningarna införa kungörelse om det ingångna aktiebolaget;

b) att å tecknade aktier minst

12 §.

Förr än bankbolag öppnar sin rörelse, skall inför Konungens Befallningshafvande styrkas:

att hvad i 11 § är föreskrifvet i afseende å kungörelse om bolaget blifvit behörigen fullgjordt;

att då lotterna blifvit inbetalda minst tjugu procent af grundfonden och säkerhet ställd för inbetalning af återstoden i enlighet med hvad i 15 § stadgas, samt

att uppgift å de personer, hvilka utgöra bolagets styrelse äfvensom å dem, hvilka ega att underskrifva bolagets förbindelser, blifvit i allmänna tidningarna införd.

*Förslag till lag
ang. bankaktie-
bolag m. m.
(Forts.)*

tjugu procent blifvit till grundfonden inbetalde, äfvensom att handlingar, hvilka styrelsen godkänt, blifvit aflemnade till säkerhet för att återstoden af tecknade aktiekapitalet varder inbetaladt inom tolf månader från den dag bolagsordningen blifvit fastställd;

Mom. 2. Inom tre månader efter det aktiebolagets rörelse tagit sin början skola grundfondshypotek vara anskaffade, godkända och i särskildt förvar nedsatta.

§ 19.

Bankaktiebolag vare oförhindradt att inropa pantsatt eller utmätt egendom, som utbjudes å auktion, dervid bankaktiebolagets rätt och säkerhet kunna vara beroende, dock med iakttagande deraf, att sådan egendom, lös eller fast, varder återförsäld, så snart detta utan förlust för bankaktiebolaget kan ske.

§ 20.

Till förbindelser, lånereversaler, vexlar, qvittenser, kontrakt och bevis må begagnas tryckta eller graverade blanketter.

Qvittenser å insatta medel gälla endast såsom verifikation, men må icke öfverlåtas eller i rörelsen utlemnas.

Depositionsbevis, ställda att betalas efter uppsägning eller viss tid, skola utfärdas till viss man och innehålla att, om de öfverlåtas på annan viss man, öfverlåtelsen skall hos aktiebolaget anmälas och på beviset antecknas.

Postremissvexlar, betalbara vid uppvisandet, skola innehålla, att de ej få in blanco transporteras.

Bankaktiebolag vare förbjudet, men kreditaktiebolag tillåtet, att

22 §.

Ej må bankbolag ega annan fastighet än som för bankens inrymmande är behöflig. För bankbolags fordran pantsatt eller utmätt, fast eller lös, egendom, som å auktion försäljes, dervid bolagets rätt kan vara beroende, må bolaget vara oförhindradt att inropa; vare dock skyldigt att densamma åter afyttra, så snart det utan förlust kan ske.

22 § (sista stycket).

Bankbolag må ej ega eller såsom säkerhet för försträckning mottaga egna lottbref.

23 §.

Bankbolag utan sedelutgifningsrätt må ej utfärda tryckta eller graverade, till viss man eller order eller till innehafvaren ställda förbindelser att betalas vid anfordran, ej heller sådana förbindelser att betalas efter uppsägning eller efter viss tid å mindre belopp än femhundra kronor.

25 §.

Af bankbolag utfärdadt insättningsbevis, med eller utan ränta,

*Förslag till lag
ang. bankaktie-
bolag m. m.
(Forts.)*

utställa till innehafvaren räntebärande obligationer enligt de närmare bestämmelser, hvarje kreditaktiebolags bolagsordning föreskrifver.

Bankaktiebolag eller kreditaktiebolag får icke köpa eller belåna egna aktiebref.

skall ställas till viss man och innehålla att öfverlåtelse må ske endast till viss man.

Qvitto å insatta medel gälle endast såsom bevis öfver insättningen, men må icke genom öfverlåtelse såsom betalningsmedel användas.

26 §.

Till lånereversal, qvittenser, kontrakter och bevis må begagnas tryckta eller graverade blanketter.

§ 21.

Har aktiebolag, som kan hänföras till denna lag, enligt något räkenskapsårs behörigen reviderade bokslut, gjort förluster, så att aktiebolagets reservfond och tio procent af grundfonden gått förlorade, skall aktiebolaget ställas under utredning och derefter upplösas, så framt icke aktieegarne på af denna anledning sammankallad bolagsstämma förklara sig villiga att inom tre månader genom erforderligt tillskott återställa grundfonden till dess behöriga belopp. Konungens Befallningshafvande åligge tillse, att sådant tillskott inom sagda tid blifvit fullgjordt. Har ej så skett, varde aktiebolaget ovillkorligen under utredning stäldt.

Den aktieegare, som icke velat eller kunnat något tillskjuta, kan icke sådant tillförbindas, men honom åligge att sina aktiebref i hufvudkontoret uppvisa till afskrifning och påteckning, att desamma derefter endast gälla för det mindre belopp senaste års bokslut utvisar. Vid oktrojtidens slut skola sådana aktiebref inlösas af grundfonden, som genom ny aktieteckning uppböras till sitt behöriga minsta erforderliga belopp, ifall aktiebolaget sökt och vunnit förlängd oktroj.

54 §.

Har bankbolag, enligt behörigen revideradt bokslut, gjort sådana förluster, att reservfonden och tio procent af grundfonden förlorats, skall styrelsen, senast den dag revisionsberättelsen aflemnas, sammankalla bolagsstämma till första dag sådant enligt bolagsordningen kan ske, och låte styrelsen dessutom om bolagsstämman ofördröjligen underrätta de solidariska bolagsmännen genom särskilda bref, som med posten afsändas. I kallelsen till bolagsstämman skall uppgifvas, att bolaget gjort sådan förlust som här är sagd.

Beslutar bolagsstämman med två tredjedelar af de å stämman afgifna röster att inom tre månader tillskjuta, hvad som erfordras för att återställa grundfonden till dess behöriga belopp, ege bolaget att rörelsen fortsätta; i motsatt fall skall bolaget ställas under utredning.

Konungens Befallningshafvande åligge att tillse, att sådant bolagsstämmobeslut inom sagda tid blifvit fullgjordt. Finner Konungens Befallningshafvande, att så ej skett, varde bolaget ovillkorligen under utredning stäldt.

Förslag till lag
ang. bankaktie-
bolag m. m.
(Forts.)

55 §.

Bolagsman, som vid den bolagsstämma, hvarom i 54 § sägs, anmält sig icke vilja i beslutadt tillskott deltaga, vare ej dertill pliktig.

§ 22.

Rätter domstol i sak mot aktiebolag, som lyder under denna lag, vare rådstufvurätt i den stad, der aktiebolagets hufvudkontor är beläget.

64 §.

Bankbolag vare uti de mål, för hvilka ej annorlunda genom lag stadgas, lydande under rådstufvurätten i den stad, der bolagets hufvudkontor är beläget, eller, der den stad lyder under landsrätt, under rådstufvurätten i den stad, der Konungens Befallningshafvande i länet har sitt säte.

§ 23.

Vid fordringars utsökande njute aktiebolag samma rätt till handräkning, som för Sveriges Riksbank är beviljad.

63 §.

Vid fordringars utsökande njute bankbolag samma rätt till handräkning, som för Riksbanken är beviljad.

§ 24.

När eller i hvad mån redan befintliga bankaktiebolag eller kreditaktiebolag skola underkastas bestämmelserna i denna lag, ankomme på Konungen.

(Motsvarande bestämmelse saknas.)

Herr Wallenberg fortfor:

Jag ber att få tillägga några ord. Jag har ansett nödigt att skilja emellan *bankaktiebolag*, som endast drifva bankrörelse, och *kreditaktiebolag*, som, förutom bankrörelsen, äro berättigade göra *crédit-mobilier-affärer*. Bestämmer ingen författning denna viktiga skilnad, så lemnas allmänheten i okunnighet om hvilkendera penninginrättningen är att hänföra till den ena eller den andra kategorien, och detta kan medföra att de, som hafva trott sig hafva insatt sina penningar hos en bank, befinnas vara insättare i en *crédit-mobilier-affär*.

Jag har upptagit särskilda bestämmelser för tillvägagåendet vid teckning och stiftande af sådana aktiebolag, som kunna anses komma att hänföras under denna författning. Som man vet hafva rättegångar blifvit fullföljda ända till Högsta Domstolen om mer eller mindre oregelbundna teckningslistors bindande kraft. Sådana stridigheter böra förekommas genom tydliga bestämmelser i dessa så viktiga aftal.

Jag har, i likhet med 1863 års Riksdag, ansett, att solidarisk ansvarighet icke må äskas af aktieegare i aktiebolag, som utan bank-sedelutgifningsrätt drifva bankrörelse, men jag har också, i öfverensstämmelse med samma Riksdags beslut, trott mig böra hemställa, att *förmånen af begränsad ansvarighet* icke må medgifvas aktieegare i bankaktiebolag, med mindre än grundfonden bestämmes till minst en million kronor, inbetald inom tolf månader, räknade från den dag Konungen stadfäst bolagsordningen. Smärre bankbolag kunna omöjligen betjena näringslifvet så billigt som bankbolag om minst en million kronors grundfond, ty det finnes alltid vissa omkostnader, som icke kunna undvikas, och som drabba hvarje bankbolag, huru ringa dess grundfond än må vara. För öfrigt, då jag hvarken kunnat förstå lämpligheten att ålägga aktieegare högre ansvarighet än det inbetalda beloppet, och då jag funnit lika orimligt, att i en bolagsordning begränsa insättningsgarnes belopp, hvilket uteslutande bör bero af allmänhetens förtroende, så tror jag klokheten bjuder, att icke medgifva aktieegare uti bankaktiebolag begränsad ansvarighet, med mindre dessa insatt till grundfonden i aktiebank minst en million kronor.

*Förslag till lag
ang. bankaktie-
bolag m. m.
(Forts.)*

Jag har, i likhet med 1863 års riksdag, upptagit bestämmelsen, att äfven *bankaktiebolag* och *kreditaktiebolag* böra åläggas att i allmänt förvar nedlägga ett grundfondshypotek motsvarande minst trettio procent af grundfonden. Motivet härtill uppgafs för tjugo år sedan vara, att ett sådant bolag icke borde sättas i tillfälle att belåna alla sina säkerheter, under det att bolaget alltjemt af allmänheten begärde och emottog insättningar mot sina depositionsbevis och andra insättningsbevis. Senare tiders erfarenhet har lemnat bedröfligt exempel på, huru ett aktiebolag dref till det yttersta, att belåna sina värdepapper och ändock fortfarande begärde allmänhetens förtroende. Intet bankaktiebolag, som har till ändamål att upp- och utlåna penningar, bör känna sig i ringaste mån besväradt af att förvandla trettio procent af sin grundfond till goda räntebärande papper, af hvilka den arliga afkastningen ju i allt fall tillfaller bankaktiebolaget.

I likhet med bankkomitén har jag ansett »lagen angående aktiebolag den 6 Oktober 1848» alls icke tillämplig på bankaktiebolag, men i olikhet med bankkomitén har jag icke kunnat finna det logiska sammanhanget eller den praktiska nyttan af, att i *en och samma författning* upptaga lagbestämmelser för de *enskilda bankerna*, med sedelutgifningsrätt, och för *bankaktiebolagen*, utan sedelutgifningsrätt. Jag anser detta destomera olämpligt, som vi alla önska, att bankaktiebolag må kunna grundas så, att de på ett tillfredsställande sätt betjena näringslifvet. Frågan om de enskilda bankernas framtida tillvaro har blifvit sammanlänkad med Riksbankens framtida reorganisation, men frågan om bankaktiebolagen är alldeles fristående från förenämnda tvistefrågor, och det är derför så angeläget att nu behandla *denna* fråga efter dess inneboende vikt och betydelse och *icke* onödigtvis uppskjuta densamma till en oviss framtid. Jag beder Herr Talman behjerta näringslifvets behof af någon stadga och trygghet, och då de sjutton aktiebankerna, som finnas beskrifna i motiveringen till min motion, icke kunna gifva någon klar bild hur ett ordnad banksystem utan bank-sedelutgifningsrätt bör komma att se ut, så vore det högeligen önsk-

*Förslag till lag
ang. bankaktie-
bolag, m. m.
(Forts.)*

värddt, om den lugna ledighet, Riksdagen nu åtnjuter, begagnades till att egna en allvarlig uppmärksamhet åt den lika viktiga som nödvändiga lagstiftningen angående bankaktiebolag och kreditaktiebolag. Jag anhåller vördsamt, att detta mitt yttrande må i sin helhet öfverlemnas till Lag-Utskottet.

På gjord proposition beslöts, att Herr Wallenbergs nu afgifna yttrande skulle till Lag-Utskottet öfverlemnas.

Herr *Hasselrot* uppläste en motion, N:o 46, om aflåtande af skrifvelse till Kongl. Maj:t med anhållan om medgifvande för riksdagsman att fritt resa på statens jernvägar under riksdag samt närmast föregående och efterföljande åtta dagar.

Bordlades.

Justerades två protokollsutdrag för detta sammanträde.

På framställning af Herr Grefven och Talmannen beslöts, att på föredragningslistan för nästa sammanträde skulle sättas främst de denna dag första gången bordlagda ärendena och sist de utlåtanden, som denna dag bordlagts för andra gången.

Kammaren åtskildes kl. $\frac{3}{4}$ 3 e. m.

In fidem
A. von Krusenstjerna.
